

Edderkoppernes evaluering af fokuspunktet
2012-2013:
KOMMUNIKATION

I basisgruppen er der 6 børn, hovedsagligt med diagnose inden for det autistiske spektrum. Hovedparten af børnene i basisgruppen har forskellige udfordringer i forhold til kommunikation, socialt samspil samt aflæsning af omverdenskonteksten, hvorfor en stor del af det faglige indhold i vores pædagogiske arbejde omfatter kommunikation. Nedenstående beskrivelse indbefatter et uddrag af vores arbejde med kommunikation og **eksemplificerer**, ud fra hverdagskonteksten, hvordan vi inddrager læreplanerne i årets fokuspunkt 2013, kommunikation.

Udover, at vi i vores pædagogiske hverdag tilrettelægger tiltag til at fremme kommunikationsforståelse, har vi et tværfagligt samarbejde med autismetalepædagog og psykolog hvor vi udarbejder handleplaner for det enkelte barn, også med fokus på kommunikation. I det, det er meget individuelt hvilke tiltag den enkelte har brug for, samt hvor den enkelte befinder sig, i zone for nærmeste udvikling og kan modtage læring, de forskellige tiltag bliver tilpasset efter barnet.

Inddragelse af læreplaner i årets fokuspunkt 2013, kommunikation

Vi har haft en temauge med læring om vand som en metode til at have fokus på inklusion. Der var forskellige aktiviteter i ugens løb i forhold til emnet vand. Vi lavede indendørs vandbane, frøs "isbjerge", farvede vand, sejlede med både i vandpytter, fandt ud af hvad der synker og hvad der flyder. I nedenstående læreplansbeskrivelse vil vi beskrive hvordan vi har inddraget årets fokuspunkt kommunikation i læreplanstemaet i projektugen, samt give en beskrivelse med nogle eksempler på hvordan vi inddrager læreplanstemaer i forhold til kommunikation i hverdagskonteksten.

Punkt 1, i nedenstående læreplansbeskrivelse illustrerer hvordan læreplaner inddrages i en projektuge.

Punkt 2, eksemplificerer hvordan vi implementerer læreplaner i hverdagskontekstsammenhæng.

Kulturelle udtryksformer og værdier

1. I projektugen lavede børnene diverse vandeksperimenter, de farvede vand, puttede glimmer i vand og lavede bobler. Børnene synes det så flot ud at gradbøje vand i den kontekst og se hvor forskelligt vand kan udtage sig. Det kan fx være både grønt og boblende. Vi så også en fag film om vand. Igennem forløbet blev der kommunikeret med kropssprog og begejstring for hinandens initiativer.
2. I hverdagskonteksten laver vi forskellige kreative projekter gennem året. Fx maler vi på forskelligt materiale. Hvor vi sideløbende med maleforløbet lærer om farver, hvordan farver bruges forskelligt, hvordan grundfarverne kan skifte eller hvordan forskellige penselstrejf kan ændre et billede. De voksne verbaliserer børnenes handlinger i projektet med det formål at skabe et fælles fokuspunkt og gøre opmærksom på andres deltagelse i projektet. Vi er opmærksomme på at integrere kommunikation som eksempelvis i et

maleprojekt og ikke se kommunikation som en separat indlæring. I basis gruppen er mange af børnene meget musisk interesserede og vi bruger meget musik i form af sanglege, brug af musikinstrumenter og vi lytter meget til musik. Nogle af børnene finder ro gennem musik. Vi bruger en del visuel understøttelse til at kommunikere sangtekster til børnene. Vi har sangbøger med funktionelle illustrationer så børnene kan synge med ud fra billederne.

Naturen og naturfænomener

1. Med udgangspunkt i projektuge: Vand er et naturfænomen og der blev eksperimenteret med vand hele ugen. Eksempelvis var det interessant at erfare hvilke genstande der kan synke og flyde, både inde i børnehaven i skåle, men også på legepladsen i vandpytter. Projektugen gav anledning til spontan kommunikation på børnenes initiativer, men også til speciel indlæring af funktionel brug af kommunikation, hvor det var undervisningssituationer om læring om naturfænomenet vand.
2. I hverdagskonteksten er vi ude hver dag og her arbejder vi meget ud fra "at gribe øjeblikket" til spontan kommunikation. Det kan både være i forhold til læring om naturfænomener men også i forhold til samspil. Eksempelvis verbaliseres og begejstres børnene i forhold til årstidernes skift. Det kan være den første sne, hvor vi laver fælles leg med slæde eller snebolde og udforsker materialet sne, samtidig med vi pædagogisk støtter børnene i samspil og kommunikation. Om sommeren er der fx mange insekter børnene er fælles om at udforske, her inddrager vi læring om specifikke insekter som børnene finder. Vi bruger bøger eller iPad så vi både udforsker dyret pragmatisk, samt tilegner viden teoretisk.

Sociale kompetencer

1. I projektugen var de fleste aktiviteter strukturerede og i klare rammer, hvilket gav rum til pædagogisk støtte, til samspil børnene imellem. Der opstod fælles opmærksomhed, affødt af begejstring for vandforsøg på børnenes eget initiativ og egne ideer med at eksperimentere med baljer med vand i. De voksne verbaliserede det enkeltes barns aktivitet i fællesskabet og understøttede udveksling af interesse for børnenes aktiviteter, hinanden imellem.
2. I hverdagskonteksten arbejder vi meget med at udvikle børnenes sociale kompetencer, idet som nævnt i indledningen, er sociale kompetencer en udfordring for børn i basisgruppen. Vi samarbejder tværfagligt og laver individuelle handleplaner med tilhørende pædagogisk forløb til det enkelte barn. I forhold til opøvelse af sociale kompetencer, såvel som den

Øvrige læring, er vi opmærksomme på at kommunikationsniveau matcher børnenes udviklingsniveau. I forhold til hovedparten af hverdagens aktiviteter indtænker vi kommunikationstræning, vi bruger fx visuel støtte til de fleste aktiviteter samt til at kommunikere social læring, tilpasset kontekst og barn. Eksempelvis har 2 børn brug for et æggeur med tilhørende visuel guidning til at skiftes om en legegenstand. Børnene har et billede med dem selv på og en tilhørende pil så det er tydeligt at se at den piler peger på har "turen" til genstanden. I hverdagene er kommunikationstræning implementeret gennem hovedparten af dagens rutiner samt aktiviteter.

Krop og bevægelse

1. I projektugen sansede børnene vand i forskellige grader såsom koldt, varmt og is. Hvilket de udtrykte med kropssprog, mimik eller verbalt. Ligeledes blev der flittigt hoppet i vandpytter en dag hvor det regnede.
2. I hverdagskonteksten implementerer vi krop og bevægelse gennem aktiviteter. Finmotorisk øver vi pincetgreb, laver perleplader, modellervoks og øver hverdagsrutinebestemte finmotoriske trin i fx spisesituationen. Grov motorisk er vi fx meget ude hvor vi træner balance på balance bom, løber op og ned af bakke, gynger, spiller bold mv. Vi afstemmer

aktiviteter til barnets udviklingsbehov og vurderer individuelt. Nogle børn har brug for at øve balance, nogle har brug for at øve det finmotoriske. Fælles for de motoriske aktiviteter er at vi verbaliserer for barnet gennem aktiviteten, så barnet bliver bevidst om egne færdigheder og deres selvværd styrkes i form af barnets egen bevidsthed om hvad barnet lærer. Eksempelvis kan det være en stor sejr, at lære at gribe en bold. *"før kunne jeg ikke", "nu kan jeg!"*. Den voksne understøtter barnets bevidstgørelse om egen læring gennem kommunikation verbalt. Det kan også understøttes visuelt, hvis barnet har en sparsom sprogforståelse. Her kan det illustreres med billeder og et kryds i rubrikken, nu kan jeg gribe en bold.

Alsidig personlig udvikling

1. I projektugen var aktiviteten tilrettelagt med fokus på det enkelte barns forudsætninger i zone for nærmeste udvikling. Børnene bidrog med hver deres unikke personlighed og kommunikerede vandaktiviteternes udbytte til hinanden og modtog læring med det udgangspunkt. Nogle havde megen mimik og udbrud og andre samtalede om emnet den givne dag.
2. I hverdagskonteksten vægter vi den personlige udvikling og anerkender barnets zone for nærmeste udvikling. Vores tilgang er at kommunikationsniveau matcher børnenes udviklingsniveau når vi arbejder med den kommunikative læring. Vi udarbejder handleplaner til det enkelte barn, der afstemmes løbende, affødt af barnets personlige udviklingsniveau der ændres kontinuerligt. De specialpædagogiske systemer anvendes med fokus på den enkeltes udviklingsniveau. Ligeledes ind tænkes den kommunikative personlige udvikling som en implementeret helhed, igennem aktiviteter og rutiner i børnehaven. Vi anvender et visuelt pædagogisk system som hedder Boardmaker. Hvor børnene får visuel understøttelse til samspil og rutiner. Nogle børn har brug for mange detaljerede Boardmaker billeder og nogle har brug for færre billeder hvor verbal kommunikation kan suppleres med det visuelle.

Endvidere kommunikerer vi til forældrene, hvilket konkrete udviklingsmål det enkelte barn har nået, med det formål at barnet bliver opmærksomt på sin succes. Det kan eksempelvis være et pædagogisk mål, som at lære og kalde på en voksen med navn, når der er brug for hjælp, i stedet for at barnet bliver frustreret henvender det sig på en kommunikativ hensigtsmæssig og forståelig måde.

Sprog

1. I projektugen: De voksne verbaliserede aktiviteterne på de givne dage og der var eksempelvis nye begreber i forhold til læring om vand. Eksempelvis sænke/flyde. Disse begreber blev yderligere understøttet i forhold til børnenes egne eksperimenter med genstande som flyder og synker.
2. I hverdagskonteksten arbejder vi med at gøre den daglige kommunikation tydelig. Det er både verbalt og visuelt. Vi verbaliserer de givne aktiviteter og rutiner som fx at tage tøj på eller sætte ord på en igangværende legeaktivitet, samtidig med at vi kommunikativt støtter aktiviteten/rutinen visuelt. Vi guider barnet gennem hverdagens rutiner og aktiviteter. I basisgruppen bruger vi bøger i mange sammenhænge. I frokostsituationen læses dagligt bøger som en fast rutine, vi har et bredt udvalg af bøger og vægter at præsentere børnene for forskellige forfattere og genrer. Vi differentierer når vi arbejder med litteratur og tager

udgangspunkt i det enkeltes barn forudsætninger, i forhold til valg af bog og forfatter. Samtidig med at vi øger sværhedsgraden af materiale når vi skønner barnet er klar til samme. Vi udvikler kontinuerligt børnenes forståelseskompetencer i forhold til bogens indhold og vægter at bruge en periode på samme bog. Nogle af børnene udfordrer vi ved at tale om indholdet i bogen efterfølgende. Hvis vi fx har læst om en dreng som er meget sur, forsøger vi at overføre bogens indhold til noget genkendeligt fra barnets hverdag, mange genkender fx følelsen at være sur. Vi understøtter kommunikativt med illustrationer fra bogen eller eksempelvis med Boardmaker ansigter som viser sur og glad. Nogle børn lærer bogens indhold udenad og kan sommetider læse den for de andre, her præsenteres barnet for nye sproglige begreber.

Ligeledes samarbejder vi tværfagligt i forhold til sproglig kommunikation og udarbejder handleplaner for det enkelte barn. En stor del af vores pædagogfaglige indhold vægter det kommunikativt sproglige, både visuelt, i samspilskontekst, og verbalt.

Konklusion

Det er meget individuelt hvordan det enkelte barn udvikler kompetencer i forhold til kommunikation og vi tager altid udgangspunkter i den enkelte og dets ressourcer når vi arbejder med fokuspunkter som kommunikation. Nogle udvikler sig bedst i små grupper med et eller flere børn og andre mestre en større gruppe af 5 børn. I forhold til projektugen med vand var der på nogle af projektdagene rum til udvikling af kommunikationskompetencer og på andre dage erfarede vi at selve aktiviteten var for spændende til at det gav rum til egen fordybelse og initiativer og ikke kommunikativt samspil. I hverdagskonteksten er det som nævnt ovenfor en stor del af det pædagogiske arbejde i basisgruppen.